

Tandvård hos hund

Tandsten och tandlossning är uttryck för den vanligaste infektionssjukdomen hos hundar. Läs om hur du ser tecknen och hur man förebygger och behandlar det.

Text: Olle Görman, Veterinärhuset i Värnamo AB (Läs mer på hemsida här)



Har du tittat hunden i munnen?

De allra flesta djurägare är väldigt måna om sina djurs hälsa. De upptäcker när det kommit en knuta i jувret, redan när den är mycket lite. Hunden eller katten kan ha haft klåda eller varit halt ett par dagar när ägaren ringer oss. Med problem i munhålan är det annorlunda. Ofta har problem där gått långt innan ägaren reagerar och söker hjälp. Möjligen reagerar de flesta av våra kunder snabbare och är mer uppmärksamma än genomsnittet eftersom vi under mer än 10 år verkat för bättre tandstatus.

Vår vanligaste infektionssjukdom

Tandsten och tandlossning är uttryck för vår vanligaste infektionssjukdom, parodontit. Bakterier koloniserar matrester som sitter kvar på tändernas ytor. Dessa mjuka beläggningar blir förkalkade och bakterierna blir bofasta. Tandkött och käkben blir angripet av bakterierna och man får en inflammerad munhåla. Ofta lokalt till en början men så småningom drabbas allt större delar av munhålan. Tänderna blir ofta täckta av tjocka lager av tandsten. Tandköttet blir rött och blöder lätt. Tänderna börjar tappa sitt fäste i käkbenet. Djupa fickor mellan tanden och käkbenet gör det lättare för bakterierna att finnas kvar. Här är miljön för dem perfekt. I vissa fall kan elaka förruttnelsebakterier som inte tål syre få fotfäste. Då kan sjukdomen förvärras mycket fort och många tänder på kort tid bli lösa på grund av att käkbenet runt tanden lösts upp.

Luktar illa

De flesta som söker hjälp för sin hund gör det när djuret luktar illa ur munnen. Ganska ofta luktar då hunden så illa att det är svårt att förstå att man har stått ut med att ha hunden inomhus. Det är inte bara gamla hundar som drabbas även om det är vanligare. Många börjar få problem redan när de är ett par tre år gamla. Vissa raser drabbas lättare än andra. De mindre hundraserna är klart överrepresenterade bland våra patienter med tandlossningssjukdom. Hundraser som t.ex. Yorkshirerterrier, Dvärgtax, Papillon, och Cavalier King Charles Spaniel är ofta tidigt angripna av tandsten. Men även större hundraser drabbas. Boxer och Collie är också överrepresenterade. Hos de senare reagerar dessutom tandköttet ofta genom att växa till och forma ett tjockt, knöligt tandkött som ibland helt gömmer tanden det växer runt.

Ta tandsten i tid

Har tandlossningssjukdomen gått för långt så går vissa tänder inte att rädda. De har helt enkelt inget fäste i käkbenet längre. I de djupa fickorna runt tanden frodas då bakterierna och sjukdomen kommer att fortsätta oavsett vad vi gör. Då är det bättre att dra ut dessa tänder. De kommer annars att bara orsaka lidande för hunden. Är fickorna inte så djupa kan vi stoppa upp förloppet genom en kombination av rengöring under narkos och förebyggande åtgärder.

Mycket hänger på ägaren

När vi har tagit bort tandstenen och dragit de tänder som är bortom hjälp så krävs en insats av ägaren för att problemen inte skall komma tillbaka. Sköts inte eftervården är vi snabbt tillbaka i ett dåligt läge igen.



Narkos en förutsättning

Vad kan vi göra och hur går det till?

Tandstenstagning eller munsanering är en vanlig åtgärd. Det är många hundar som har problem med sin munhåla. Behandlingen görs oftast med hjälp av ultraljud. Djuren är som regel sövda dels för att det annars inte går att göra ett bra jobb och dels för att behandlingen är obehaglig och ofta smärtsam. Har man bara hunden drogad så kan man inte dra de tänder som behöver dras. Det är också en risk för personalen som utför behandlingen att göra den på en hund eller katt som inte är sövd. Gör det ont så kan de reagera trots att de är drogade och då bita den som har fingrarna i munnen. Ofta hittar man mer problem i munhålan när man undersöker hunden eller katten sövd än vad man sett på vaket djur.

Tandborstning

Borsta tänderna på hunden är naturligt vis det allra bästa för att förebygga tandsten. Att börja borsta tänderna är lättast på en valp. Borsta då, till en början, bara några lätt åtkomliga tänder för att vänja hunden vid att man håller på med munhålan. Det är, liksom kloklippning, en bra åtgärd för att hunden skall lära sig tillåta att man hanterar den. Men börja i lite skala. En kort stund och mycket beröm. Men var bestämd. De flesta försöker på olika sätt komma undan.

Att tugga på saker är också bra för att hålla tandstenen borta. Ge hunden och katten fodret torrt. Använd hårda mörghben av ox eller älg som hunden inte kan tugga sönder och få i sig. Det finns en hel del olika mer eller mindre bra tuggsaker till hundar. Principen är att de tuggar skall hjälpa till att få bort de mjuka beläggningarna på tänderna innan de har hunnit förkalkas. Alltså ungefär det vi gör när vi borstar våra egna tänder flera gånger om dagen.

Ett problem är att hundar ofta har en favoritsida de tuggar mest med. Den brukar vara mindre drabbad av tandsten än den andra sidan. Den andra sidan hjälps inte så mycket av sådana åtgärder eftersom de inte tuggar så mycket med den. Likadant är det med framtänderna och hörntänderna. De är inte till för att tugga maten med.

Nya hjälpmedel

De senaste åren har det kommit en del nya hjälpmedel. Specialkonstruerad hundmat som förebygger tandsten. Enzymer som skall förstärka munhålan försvar mot bakterier och bildandet av tandsten. Olika pastor och tandkrämer som hjälper dig att hålla tänderna på din hund rena, och så vidare.

Bästa effekten

De bästa resultaten har man när man kombinerar flera positiva åtgärder. Borsta tänderna på hunden, helst en gång om dagen. Ge hundmaten torr och låt hunden tugga på något lämpligt mörghben då och då. Får din hund ändå tandsten så se till att få det åtgärdat redan på ett tidigt stadium. Så att man, efter behandlingen, på nytt har ett bra utgångsläge för att förebygga tandsten och tandlossning.

Alla får inte problem

Nu låter kanske som om alla hundar får tandsten men så är det inte. De flesta hundar

tillhörande de större hundraserna får sällan problem om de bara får motionera sina tänder i tillräcklig omfattning. Borstar man tänderna på sin hund så har man också bra koll på hur tänderna och munhålan ser ut. Skulle en tand ha skadats så upptäcker man det direkt.

Går inte på försäkringen

Behandling av tandsten och sjukdomar som har med tandlossningssjukdom att göra går inte på försäkringen. Att åtgärda en tand som skadats, frakturerats, går som regel på försäkringen endast i det akuta skedet. Det innebär att man måste upptäcka tandskadan när den har inträffat och inte flera veckor eller månader efteråt, för att försäkringsbolaget skall överväga om de ersätter behandlingen.

Titta din hund i munnen

Glöm inte bort att ditt djur har en munhåla som kan orsaka problem. Titta regelbundet hunden eller katten i munnen så att du upptäcker problem tidigt. Fråga gärna djursjukhuset eller djurkliniken som du vänder dig till, vad du kan göra själv för att förebygga problem. Har du inte tittat i munnen på länge så gör det nu!